

**СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА ПОНЯТТЯ "МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАТИВНА
КОМПЕТЕНТНІСТЬ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ"**

У статті обґрунтовано поняття "міжкультурна комунікативна компетентність іноземних студентів-медиків" на основі аналізу сучасної психолого-педагогічної літератури. Розглянуто спектр напрямків формування міжкультурної комунікативної компетентності в умовах навчання іноземній мові. Викладено принципи та підходи, які покладено в основу формування міжкультурної комунікативної компетентності.

Ключові слова. Міжкультурна комунікація, комунікативна компетентність, міжкультурна комунікативна компетентність.

Постановка проблеми. Актуальність проблеми формування міжкультурної комунікативної компетентності студентів-іноземців, які навчаються у нашій країні, пов'язана з низкою обставин – розвитком глобалізаційних процесів й суперечливим характером діалогу культур, розширенням міграційних процесів у всьому світі, які створили потребу у нових формах міжкультурної й міжетнічної взаємодії, а також із необхідністю оптимізації міжнаціональних відносин, потребою у системному осмисленні здатності різних соціокультурних суб'єктів до комунікації та її аналізу як цілісного соціокультурного явища.

У сучасних умовах посилюється значення розвитку ідеї міжкультурної освіти, і як її центрального моменту – підвищення рівня соціальної й культурної компетентності в освітньому середовищі. Особливо це значимо для студентів вузів соціальної спрямованості, а також медичних вузів, які у своїй майбутній професійній діяльності стикаються з різного роду комунікативними бар'єрами спілкування, які спричинені відмінностями у соціальному, політичному, етнічному, освітньому, релігійному відносинах суб'єктів спілкування. Особливо це стосується студентів-іноземців, які навчаються в нашій країні. Значимим фактором компетентності цих студентів виступає отримана ними якісна освіта, накопичений соціальний досвід, уміння професійно застосовувати знання на практиці. На регіональному рівні у вузах все більш усвідомлюється потреба у введенні регіонального компонента у програму освітніх курсів, які розкривали б особливості соціокультурного, етнорелігійного і політико-економічного буття регіону, де навчаються студенти-іноземці. Таким чином, у сучасній вищій медичній освіті актуалізується потреба у формуванні нового типу особистості студента, у тому числі студента-іноземця, який володіє необхідними знаннями і навичками ефективного спілкування, здатної ефективно вирішувати комунікативні бар'єри в умовах різноманітних міжкультурних контактів.

У сучасній вітчизняній науці актуалізується потреба у системному соціально-філософському, культурологічному та психолого-педагогічному дослідженні феномену міжкультурної комунікативної компетентності, визначенні її місця й ролі у процесі підготовки майбутніх студентів-іноземців у медичних університетах.

Аналіз останніх наукових джерел свідчить про те, що у сучасній педагогічній науці існують об'єктивні передумови для дослідження проблеми розвитку креативного мислення студентів вищого педагогічного закладу освіти.

Результати аналізу психолого-педагогічних праць свідчать про велику кількість наукових досліджень, присвячених питанням теорії та практики формування компетентності, в тому числі й комунікативної (Н. Бібік, Л. Морська, О. Овчарук, О. Пометун, А. Хуторської, С. Шишов). Проблеми вивчення теоретико-методологічного забезпечення навчання іноземних студентів присвячено праці Т. Дементьєвої, А. Нікітіна, О. Резван, О. Решетової, І. Родіонової, Н. Стеніної, А.-К. Тамеєма, Г. Шевчук тощо.

Проте залишається малодослідженою проблема формування комунікативної компетентності майбутніх лікарів-іноземців із огляду на допрофесійну підготовку, з урахуванням вимог глобалізованої сучасної освіти та концептуальних засад підготовки фахівців, викладених у Болонській угоді.

Мета статті полягає в обґрунтуванні поняття "міжкультурна комунікативна компетентність іноземних студентів-медиків" на основі аналізу сучасної психолого-педагогічної літератури та визначення структури цього поняття.

Виклад основного матеріалу. У науковій літературі визначені задачі сучасної *міжкультурної освіти* у студентів, а саме: особистісний розвиток кожного студента, що передбачає індивідуальний підхід до нього; розвиток етнічної й культурної грамотності, тобто досягнення студентами певного рівня інформованості про особливості історії й культури наявних у суспільстві етнічних груп – власної та "чужої"; усвідомлення взаємовпливу й взаємозбагачення культур у сучасному світі, розвиток інтегративних процесів; формування етнокультурної компетентності, тобто не тільки позитивного

відношення до наявних у суспільстві різних етнокультурних груп, але й уміння розуміти їх представників, взаємодіяти з представниками інших культур [5].

Різні форми взаємодії й спілкування представників різних культур передбачає наявність у них необхідних теоретичних знань, психологічних якостей й практичних навичок для ефективної взаємодії, сукупність яких можна визначити терміном "компетентність". Комунікативна компетентність складається із певних якостей: здатності особистості прогнозувати комунікативну ситуацію, у якій відбувається спілкування; наявність комунікативної виконавської майстерності, тобто вміння знайти адекватну щодо теми спілкування комунікативну тактику та реалізувати комунікативний задум; здатності розібратися у самому собі, власному психологічному потенціалі й потенціалі партнера; володіння навичками саморегуляції у процесі спілкування, включаючи вміння переборювати психологічні бар'єри [1].

У соціології комунікативна компетентність зазвичай розглядається як якість, необхідна для ефективної взаємодії із представниками різних соціальних груп населення як носіїв певних культурних й релігійних традицій та оптимізації процесу міжкультурної комунікації. Звідси актуалізується задача звернення до поняття "міжкультурної компетентності". При цьому, міжкультурна компетентність розглядається як "позитивне відношення до наявних у суспільстві різних етнокультурних груп і добровільна адаптація соціальних та політичних інститутів суспільства до потреб різних культурних груп" [1].

Специфічними рисами *міжкультурної компетентності* соціологи називають такі: відкритість до сприйняття психологічних, соціальних та інших міжкультурних відмінностей; психологічна спрямованість на кооперацію із представниками іншої культури; вміння розрізняти колективне й індивідуальне у комунікативній поведінці представників інших культур; здатність переборювати соціальні, етнічні й культурні стереотипи; володіння системою комунікативних засобів та правильний їх вибір у залежності від ситуації спілкування; дотримання етикетних норм у процесі комунікації. Важливими факторами компетентності людини виступають отримана нею якісна освіта, накопичений життєвий досвід, вміння професійно застосовувати знання на практиці [1].

У сучасній психолого-педагогічній літературі конкретизована сутність *міжкультурної комунікативної компетентності* стосовно вивчення студентами іноземної мови [2]. Під компетентністю розуміється здатність творчо виконувати діяльність на основі сформованих мотивів, особистісних якостей, вміння використовувати нормативно-проблемні зразки поведінки у професійній сфері. Оволодіння компетенцією створює основу для розвитку професіоналізму й майстерності. Комунікація, при цьому, являє собою соціально обумовлений процес передачі інформації й обміну думками, почуттями між людьми у різних сферах пізнавально-трудова й творчої діяльності. Хоча поняття "комунікація", можна розглядати як синонім поняття "спілкування", але комунікація ширше, ніж спілкування. Спілкування – усно-мовна вербальна й невербальна взаємодія, яка реалізується у практичній діяльності [2].

Для розуміння сутності *міжкультурної комунікативної компетентності* є важливим визначений у педагогічній науці спектр напрямків формування здатності до міжкультурної комунікативної компетенції в умовах навчання іноземній мові. До них відносяться:

- *полікультурний напрямок* (збагачення своєї культури за рахунок прийняття іншої, готовність до засвоєння іншої культури); прийняття нових знань про чужу культуру для більш глибокого пізнання своєї; повага до всіх культур; бачення в іншомовній культурі не тільки і не стільки те, що людей відрізняє одне від одного, скільки те, що зближує й поєднує, здатність дивитися на події та їх учасників не з власної точки зору, а з позиції іншої культури;

- *толерантність* (спрямованість на взаємодію, вміння безконфліктно спілкуватися): здатність взаємодіяти з людьми іншої культури на основі врахування їх цінностей, норм, уявлень; здатність корегувати свою поведінку у процесі спілкування з людиною іншої культури; відсутність жорсткості у поведінці; здатність співпереживати, відгукуватися на емоції, переживання носіїв іншої культури; відчувати й розуміти настрої людей;

- *поведінковий напрямок* (комунікабельна поведінка): адекватна поведінка, прийнята у ділових професійних сферах; знаходження конструктивних компромісів; вміння вступати у контакт й підтримку його;

- *лінгвосоціокультурний напрямок* (використання лінгвістичних засобів мови у відповідності з культурними нормами мови у професійній сфері діяльності): вміння обмінюватися думками; вміння активно слухати на основі повторення сказаного, робити резюме, підтримувати увагу до співрозмовника; ставити питання, підштовхувати до роз'яснення сказаного [2: 12].

Завдання формування здатності до *міжкультурної комунікативної компетенції* здійснюється у процесі мовної взаємодії: аудіювання, читання, говоріння, письма як у процесі аудиторних занять, так і поза аудиторної роботи зі студентами. Аналіз наукової літератури дозволяє розглянути принципи й підходи, які покладено в основу формування здатності до міжкультурної комунікативної компетенції. Звернемося до наступних:

- *усвідомлення студентами власної національної культури та рідної мови*: з цією метою поєднання комунікативно-діяльнісного підходу з соціокультурним, що дає можливість формувати не тільки конкретні культурознавчі уявлення про країни співвивчаємих мов, але й стимулювати пізнання

культурознавчого матеріалу про рідну країну, розвивати уявлення про рідну культуру на іноземній мові в іномовному середовищі, в умовах міжкультурного спілкування;

- *опора на фонові знання, соціокультурний фон* в контексті якого функціонує іноземна мова, що вивчається, так як для адекватної міжкультурної комунікації з носіями мови необхідні фонові знання, які відіграють певну роль при використанні мови і тим самим здійснюють вплив на іноземну комунікаційну компетентність студентів;

- *навчання мовній взаємодії у контексті діалогу культур*, що передбачає розширення кола культур й цивілізацій, усвідомлення особистістю себе культурно-історичним суб'єктом, є підготовкою до виконання в суспільстві ролі суб'єкта діалогу культур [2];

- *гуманістична психологізація навчального середовища*, що означає висунення студента як суб'єкта міжкультурної комунікації та як суб'єкта мовного освітнього процесу, яка дозволяє говорити про зміщення акценту в процесі навчання іноземній мові з викладацької діяльності на діяльність студента, формування його як творчої особистості;

- *інтерактивний характер діяльності студентів*, що передбачає застосування сучасних технологій, які забезпечують актуалізацію і розвиток особистісних якостей студентів (навчання у співробітництві, метод поетів, інформаційні технології, дистанційне навчання на базі комп'ютерних технологій); диференційований підхід до студентів, що ставить їх у ситуацію вибору, який стимулює до самостійності й активності, розвитку рефлексії [2].

В енциклопедичному словнику "Психологія спілкування" (А. Бодалев) *міжкультурна комунікативна компетентність* розглядається як поняття, що використовується у науковому ракурсі в 2-ох значеннях: як синонім лінгводидактичного терміну "міжкультурна компетентність" і як самостійне поняття. Розрізняючи поняття міжкультурна компетентність і міжкультурна комунікативна компетентність, ряд авторів вважають, що міжкультурна комунікативна компетентність не тотожна ні комунікативній, ні міжкультурній компетентності: міжкультурна компетентність націлена на співставлення мов і культур та її формування може здійснюватися на рідній мові, у той час як розвиток міжкультурної комунікативної компетентності вимагає вивчення іноземної мови. За такого підходу міжкультурна компетентність отожднюється загальним компетентностям, а міжкультурна комунікативна компетентність трактується як здатність і готовність будувати відносини з представниками інших культур, як здатність і бажання досягти розуміння у міжкультурних контактах вербальними й невербальними засобами. Це компетентність, яка дозволяє мовній особистості вийти за межі власної культури і набути якості медіатора культур, не втрачаючи власної культурної ідентичності. У змістовому плані міжкультурна комунікативна компетентність являє собою систему знань, здібностей, умінь і психологічних характеристик індивіда: а) знання умов і зусиль, необхідних для забезпечення ефективної міжкультурної освіти, яка передбачає знання мови, що вивчається, у системі культури, усвідомлення загального й особливого між рідною і новими мовами, культурами з точки зору соціокультурних практик, включаючи дискурсивні, етичні й комунікативні засоби бачення й осмислення світу; б) вміння здійснювати міжкультурну взаємодію, що передбачає комунікативне вміння на іноземній мові, вміння враховувати різницю у сприйнятті й описі світу, вміння набувати й оперувати знаннями, суттєвими для культури, яка вивчається, вміння інтерпретувати події, факти, переконання з точки зору не тільки власної, але й нової культури, вміння виявляти толерантність й емпатію. Мова йде про множинність перспектив або більш широке поле зору, що дозволяє індивіду у міжкультурних ситуаціях переборювати до певної міри свій етноцентризм; в) емоційне відношення, пов'язане з бажанням або небажанням досягти розуміння у міжкультурній освіті та визнанням ціннісних орієнтацій власної культури як однієї з можливих точок зору [3].

Необхідність розведення понять *міжкультурної компетентності та міжкультурної комунікативної компетентності* визнається не всіма дослідниками на тій основі, що формування концептуальної картини світу пов'язане із засвоєнням та використанням мовного коду, тому, розвиток міжкультурної компетентності завжди носить комунікативний характер. У цьому сенсі уточнення міжкультурної комунікативної компетентності розглядається як надмірне, тому що створюється враження, що існує міжкультурна комунікативна компетентність і міжкультурна компетентність некомунікативного типу [3].

Інші дослідники також розводять поняття міжкультурна компетентність і міжкультурна комунікативна компетентність. Вони вважають, що міжкультурна компетентність спрямована на співставлення мов і культур та її формування може здійснюватися на рідній мові, у той час як розвиток міжкультурної комунікативної компетентності вимагає вивчення іноземної мови, вони, по суті, уподоблюють міжкультурну компетентність загальним компетентностям. По відношенню до ролі когнітивного аспекту міжкультурної компетентності науковці виявляють єдність поглядів, пов'язуючи міжкультурну компетентність із знаннями специфіки культурного фону, у тому числі знаннями культурного модусу поведінки, які виявлені у результаті порівняння культури країни, мова якої вивчається, та рідної культури. Підкреслюючи, що вивчення іноземної мови та іншої культури тісно пов'язано із розвитком певних якостей особистості, дослідники відзначають роль таких показників, як здатність до рефлексії, емпатія, толерантність по відношенню до іншої культури та її представників, відкритість та допитливість. Узагальнення

результатів багаточисленних досліджень дозволяє визначити міжкультурну компетенцію як здатність особистості до самореалізації у межах "діалогу культур". Ця трактовка дає можливість охопити онтологічний аспект становлення особистості: розвиток її комунікативного й культурного досвіду, вироблення особистої позиції у діяльності, становлення індивідуальних форм спілкування з іншими культурами. Суттєвим уточненням даного поняття є визначення міжкультурної компетенції як вищого рівня володіння засобами здійснення міжкультурної комунікації між партнерами по взаємодії, представниками різних культурних соціумів. Такий підхід дозволяє розглядати міжкультурну комунікацію як специфічне системне утворення, яке реалізується у контексті міжкультурної освіти або навчання міжкультурному спілкуванню, яке не зводиться до загальних компетенцій особистості. У змістовому плані міжкультурна компетенція поєднує цілий комплекс умінь. До нього включаються: вміння оперувати знаннями про систему мови, яка вивчається, у процесі комунікації, а також фоновими знаннями своєї культури й культури інофона, вміння інтерпретувати явища іншої культури з позиції її представників, сприймати й розуміти іншу цілісну систему, вміння спілкуватися з носіями іншої мови, іншої культури, усвідомлюючи при цьому різницю у використанні засобів іноземної мови в залежності від ситуації, репертуару ролей, норм, звичаїв іншомовної мовної поведінки, культурних традицій у порівнянні з рідною мовою й рідною культурою (Караулов Ю. Н. Русский язык и языковая личность. – М., 1987; Халеєва И. И. Основы теории обучения пониманию иноязычной речи (подготовка переводчика). – М., 1989.).

Термін "міжкультурна комунікація" у вузькому значенні з'явився у науковій літературі у 70-х роках ХХ століття. У підручнику Л. Самовара й Р. Портера "Комунікація між культурами" (Communication between Cultures), який був вперше опублікований у 1972 році, наводиться визначення, аналогічне наведеному вище. До цього часу сформувався науковий напрямок, спрямований на вивчення комунікативних невдач та їх наслідків у ситуаціях міжкультурного спілкування. Пізніше відбулося розширення поняття міжкультурної комунікації на такі галузі, як теорія перекладу, навчання іноземним мовам, порівняльна культурологія, контрактивна прагматика та ін. Нині наукові дослідження у галузі міжкультурної комунікації фокусуються на поведінці людей, які стикаються з культурно зумовленими відмінностями у мовній діяльності внаслідок цих відмінностей. Результатами досліджень стали описи культурної специфіки в процесі інтерпретування ситуативних мовних дій комунікантів. Із самого початку ці дослідження мали велике прикладне значення й використовувалися у багато численних розробках для практичних занять (тренінгів) з розвитку кросс-культурної сприйнятливості [4].

Міжкультурна комунікація як суспільний феномен була викликана до життя практичними потребами, які виникли внаслідок бурхливого економічного розвитку багатьох країн і регіонів, суттєвих змін у технології, пов'язаних з цим глобалізацією економічної діяльності. В результаті світ став значно менший – інтенсивність довготривалих контактів зростає і продовжує збільшуватися. Крім економіки, найважливішими зонами професійної й соціальної міжкультурної комунікації стали *освіта і наука*. Визнання абсолютної цінності світових культур, усвідомлення загрози знищення більшості традиційних культур і мов призвели до того, що відповідні дисципліни почали бурхливо розвиватися, спираючись на новий в історії феномен – інтересу народів один до одного [4].

Для розуміння сутності основного поняття нашої роботи *міжкультурної комунікативної компетенції* важливим є його взаємовідносини із суміжними поняттями, у тому числі з *іншомовною комунікативною компетентністю*. Науковці, які працюють у цій терені вважають, що концепція вторинної мовної особистості вимагає іншої акцентуації власних якостей і властивостей. Їй, більшою мірою, повинна бути притаманна міжкультурна компетенція, точніше, здатність людини до спілкування на міжкультурному рівні. Це означає, що одnobічна (однополярна) спрямованість культурологічного (інокультурного) розвитку особистості повинна надати місце реалізації в цьому процесі діалогу культур (за М. Бахтінім), іншими словами, двобічної (біполярної, міжкультурної) її підготовки [5].

Слід також уточнити особливості понять *міжкультурної компетенції (МК)* та *міжкультурної комунікативної компетенції (МКК)* з метою уточнення меж й параметрів сучасної парадигми професійної освіти. В цілому, у науковій літературі міжкультурну компетенцію розуміють як засновану на знаннях, відносинах та вміннях здатність індивіда здійснювати міжкультурне спілкування. Мова йде саме про міжкультурну комунікацію, врахування особливостей власної й чужої культури, тобто про діалог культур, а не просто про спілкування з представниками інших лінгвосоціумів, що має місце при іншомовній комунікативній компетентності. Крім того, автори фіксують свою увагу на відносинах особистості, на її якостях, які виявляються в умовах міжкультурної комунікації [5].

Таким чином, міжкультурна комунікація аналізується не як самостійне й самодостатнє явище, а з позиції особливого – міжкультурного – ракурсу розгляду традиційних компонентів іншомовної комунікативної компетентності. За умови такого розуміння міжкультурна компетентність поступається іншомовній комунікативній компетентності, ставши певним особливим компонентом останньої [5].

На наш погляд, серед цих точок зору найбільш цілісною та цінною є третя, згідно до якої міжкультурна компетенція ширша традиційного розуміння іншомовної комунікативної компетенції. У цьому випадку комунікативний компонент природним чином "вводиться" у структуру міжкультурної

компетенції. Цікаво, у зв'язку з цим, зазначити це зрощення, *інтеграцію двох компетенцій*. У результаті чого з'явилось й інтенсивно вивчається інтегроване явище – *міжкультурна комунікативна компетенція*, яка є предметом нашого дослідження [5].

Отже, аналіз літератури доводить, що міжкультурна компетенція трактується в дослідженнях по-різному. Одні дослідники розглядають її як здатність людей без взаємної дискримінації існувати в одному суспільстві, інші – як здатність брати участь в іншій до цього культурі, треті – як ідентичність, яка інтегрує знання та зразки поведінки, в основі яких лежать принципи плюралізму мислення й усвідомлення історичності культурних процесів. Існує навіть визначення міжкультурної компетенції як певної якості особистості, заснованої на тверезому усвідомленні світу, історії та готовності до дії.

Висновки. Таким чином, міжкультурна компетенція у її взаємозв'язку з комунікативною компетенцією, може виступати в якості одного з показників сформованості професійної культури майбутніх лікарів – іноземців. Міжкультурна компетенція пов'язана з осмисленням картини світу іншої соціокультури, пізнанням змістових орієнтирів іншого лінгвоетносоціуму, вміння бачити подібність та відмінність між культурами й застосовувати їх в контексті міжкультурного спілкування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Черкасова М. А. Пути формирования межкультурной коммуникативной и экологической компетенций студентов социологического ВУЗа [Електронний ресурс] / Черкасова М. А., Черкасов В. П., Тараненко Н. Ю. – Режим доступу : <http://xn--j1a0e4b.xn--p1ai/tag/сни-№14-/ноябрь-2012/>.
2. Межкультурная коммуникация // Энциклопедия Кругосвет. Универсальная научно-популярная онлайн-энциклопедия [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.krugosvet.ru/enc/gumanitarnye_nauki/sociologiya/MEZHKULTURNAYA_KOMMUNIKATSIYA.html
3. Омбоева Н. А. Формирование межкультурной коммуникативной компетенции в процессе изучения иностранного языка [Електронний ресурс] / Н. А. Омбоева. – Режим доступу : <http://www.google.com.ua/url?q=http://shkolnikut.ru/znaniya/perechen-publikatsii-pedagogov-za-2012-2013-uchebnyi-god/&sa=U&ei=0aZgU5HbDOLy4QS14oCQBg&ved=0CCKQFjAB&usg=AFQjCNHG362sNBg0OWliFzQJGZFz8sA8YA>
4. Бодалев А. А. Межкультурная компетенция коммуникативная [Електронний ресурс] / А. А. Бодалев // Психология общения. Энциклопедический словарь / под общ. ред. А. А. Бодалева. – М. : Изд-во Когито-Центр, 2011. – Режим доступу : <http://vocabulary.ru/dictionary/1095/word/mezhkulturnaja-kompetenciya-komunikativnaja>
5. Анненкова А. В. Межкультурная коммуникативная компетенция как цель обучения иностранным языкам в языковом вузе [Електронний ресурс] / А. В. Анненкова. – Режим доступу : <http://cyberleninka.ru/article/n/mezhkulturnaya-kommunikativnaya-kompetentsiya-kak-tsel-obucheniya-inostrannym-yazykam-v-yazykovom-vuze>

REFERENCES (TRASLATED & TRANSLITERATED)

1. Cherkasova M. A. Puty formirovaniya mezhkulturnoi kommunykativnoi y ekolohycheskoi kompetentsyi studentov sotsyolohycheskoho VUZa [Elektronnyi resurs] / Cherkasova M. A., Cherkasov V. P., Taranenko N. Iu. – Rezhym dostupu : <http://xn--j1a0e4b.xn--p1ai/tag/cny-№14-/noiabr-2012/>.
2. Mezhkulturnaia kommunykatsiya // Entsiklopediya Kruhosvet. Unyversalnaia nauchno-populiarnaia onlain-entsiklopediya [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : http://www.krugosvet.ru/enc/gumanitarnye_nauki/sociologiya/MEZHKULTURNAYA_KOMMUNIKATSIYA.html
3. Omboeva N. A. Formyrovanye mezhkulturnoi kommunykativnoi kompetentsyy v protsesse yzucheniya ynostrannoho yazyka [Elektronnyi resurs] / N. A. Omboeva. – Rezhym dostupu : <http://www.google.com.ua/url?q=http://shkolnikut.ru/znaniya/perechen-publikatsii-pedagogov-za-2012-2013-uchebnyi-god/&sa=U&ei=0aZgU5HbDOLy4QS14oCQBg&ved=0CCKQFjAB&usg=AFQjCNHG362sNBg0OWliFzQJGZFz8sA8YA>
4. Bodalev A. A. Mezhkulturnaia kompetentsiya komunykatyvnaia [Elektronnyi resurs] / A. A. Bodalev // Psykholohyia obshcheniya. Entsiklopedycheskyi slovar / pod obshch. red. A. A. Bodaleva. – M. : Yzd-vo Kohyto-Tsentr, 2011. – Rezhym dostupu : <http://vocabulary.ru/dictionary/1095/word/mezhkulturnaja-kompetenciya-komunikativnaja>
5. Annenkova A. V. Mezhkulturnaia kommunykativnaia kompetentsiya kak tsel obucheniya ynostrannym yazykam v yazykovom vuze [Elektronnyi resurs] / A. V. Annenkova. – Rezhym dostupu : <http://cyberleninka.ru/article/n/mezhkulturnaya-kommunikativnaya-kompetentsiya-kak-tsel-obucheniya-inostrannym-yazykam-v-yazykovom-vuze>

Матеріал надійшов до редакції 05.03. 2014 р.

Калашиник Н. В. Сущность и структура понятия "межкультурная коммуникативная компетентность студентов-медиков".

В статье обосновано понятие "межкультурная коммуникативная компетентность иностранных студентов-медиков" на основе анализа современной психолого-педагогической литературы. Рассмотрен спектр направлений формирования межкультурной коммуникативной компетентности в условиях обучения иностранному языку. Изложены принципы и подходы, которые заложены в основу формирования межкультурной коммуникативной компетентности.

Ключевые слова: Межкультурная коммуникация, коммуникативная компетентность, межкультурная коммуникативная компетентность.

Kalashnik N. V. Suschnost' and structure of concept "Mezhkul'turnaya communicative competence of students-physicians".

In the article there has been grounded the concept "cross cultural communicative competence of international medical students" on the basis of the analysis of modern psychological literature. There has been considered the range of direction of forming cross cultural communicative competence under the condition of teaching a foreign language. There have been formulated the principles and approaches laid at the basis of forming cross cultural communicative competence.

Key words: cross cultural competence, communicative competence, cross cultural communicative competence.